

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра статистики, обліку і аудиту

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан економічного факультету

Віталій ДЯЧЕК

“27” серпня 2024р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Фінансовий аналіз

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
галузь знань	07 Управління і адміністрування
спеціальність	071 Облік і оподаткування
освітня програма	Облік і оподаткування
спеціалізація	
вид дисципліни	обов'язкова
факультет	економічний

2024 / 2025 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою економічного факультету
“27” серпня 2024 року, протокол No 11

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Глушач Юлія Станіславівна, кандидат економічних наук, доцент
закладу вищої освіти кафедри статистики, обліку та аудиту

Програму схвалено на засіданні кафедри статистики, обліку та аудиту
Протокол від “26” червня 2024 року No 1

Завідувач кафедри статистики, обліку та аудиту

НЕСТЕРЕНКО)

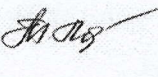
(Оксана

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньої програми «Облік і оподаткування»
назва освітньої програми

Гарант освітньої (професійної / наукової) програми
(керівник проектної групи) «Облік і оподаткування»

Тетяна ПОНОМАРЬОВА

(підпис)

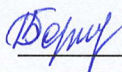
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією
економічного факультету

назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна дисципліна

Протокол від “27” серпня 2024 року No 1

Голова науково-методичної комісії

(Дар'я ЗАГОРСЬКА)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Вступ

Програма навчальної дисципліни “Фінансовий аналіз” складена відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки

ХНУ ім. В.Н. Каразіна, бакалавр

(назва рівня вищої освіти, освітньо-кваліфікаційного рівня)

галузь знань

07 «Управління і адміністрування»

(шифрі назва)

спеціальність

071 «Облік і оподаткування»

(шифр і назва)

освітня програма

071 «Облік і оподаткування»

(шифр і назва)

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Фінансовий аналіз» є формування у студентів теоретико-методичних знань і навичок проведення фінансового аналізу діяльності підприємства, зокрема, теоретична та практична підготовка студентів з наукових основ фінансового аналізу, його методу та методології, набуття знань необхідних для правильної та об'єктивної оцінки і прогнозу господарсько-фінансової діяльності підприємства, формування вмінь використання економіко-логічних та економіко-математичних методів і моделей для вивчення фінансового стану підприємств, а також формування у студентів сучасного економічного мислення, глибокого комплексного розуміння проблем управління фінансовою діяльністю підприємства та опанування навичками їх практичного розв'язання.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- з'ясування сутності та значення фінансового аналізу;
- оволодіння знаннями з наукових основ, основних принципів і завдань фінансового аналізу в умовах ринкової економіки;
- вивчення методів і способів фінансового аналізу, які доцільно використовувати задля вирішення конкретних завдань з поліпшення фінансово-економічного потенціалу підприємства;
- ознайомлення з джерелами інформаційного та особливостями організаційного забезпечення фінансового аналізу на підприємствах різних галузей, сфер діяльності та форм власності;
- визначення необхідності системного підходу до оцінки формування та використання ресурсного потенціалу підприємства з метою стабілізації фінансового становища та оптимізації економічних результатів діяльності;
- оволодіння методичним інструментарієм аналізу ліквідності та платоспроможності, фінансової стійкості, кредитоспроможності, ділової активності, інвестиційної привабливості підприємств, методами комплексного оцінювання фінансового стану;
- визначення особливостей аналізу фінансового стану неплатоспроможних підприємств і стратегічного аналізу фінансових ризиків.

Після завершення курсу студент має набути таких **загальних та фахових компетентностей**:

▪ Загальні

ЗК01. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК02. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК08. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК09. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

▪ Фахові

СК02. Використовувати математичний інструментарій для дослідження соціально-економічних процесів, розв'язання прикладних завдань в сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування.

СК03. Здатність до відображення інформації про господарські операції суб'єктів господарювання в фінансовому та управлінському обліку, їх систематизації, узагальнення у звітності та інтерпретації для задоволення інформаційних потреб осіб, що приймають рішення.

СК05. Проводити аналіз господарської діяльності підприємства та фінансовий аналіз з метою прийняття управлінських рішень

1.3. Кількість кредитів –5.

1.4. Загальна кількість годин – 150.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
<u>Нормативна</u> / за вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
3-й	3-й
Семестр	
5-й	5-й
Лекції	
32 год.	6 год.
Практичні, семінарські заняття	
32 год.	год.
Дистанційні заняття	
год.	год.
Самостійна робота	
86 год.	144 год.
у тому числі, індивідуальні завдання	

1.6. Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми студенти повинні досягти таких **результатів навчання**:

ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПР02. Розуміти місце і значення облікової, аналітичної, контрольної, податкової та статистичної систем в інформаційному забезпеченні користувачів обліково-аналітичної інформації у вирішенні проблем в сфері соціальної, економічної і екологічної відповідальності підприємств.

ПР03. Визначати сутність об'єктів обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування та розуміти їх роль і місце в господарській діяльності.

ПР04. Формувати й аналізувати фінансову, управлінську, податкову і статистичну звітність підприємств та правильно інтерпретувати отриману інформацію для прийняття управлінських рішень.

ПР05. Володіти методичним інструментарієм обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування господарської діяльності підприємств.

ПР06. Розуміти особливості практики здійснення обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування діяльності підприємств різних форм власності, організаційно-правових форм господарювання та видів економічної діяльності.

ПР11. Визначати напрями підвищення ефективності формування фінансових ресурсів, їх розподілу та контролю використання на рівні підприємств різних організаційно-правових форм власності

ПР15. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження соціально-економічних явищ і господарських процесів на підприємстві.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати:

- визначення основних складових фінансово-господарської діяльності підприємства;
- основні цілі, задачі, інформаційне забезпечення та організаційні основи фінансового аналізу ;
- методи аналізу і обґрунтування управлінських рішень щодо забезпечення та раціонального використання ресурсного потенціалу підприємства;
- сутність та методи комплексної оцінки фінансово-економічного потенціалу підприємства;
- методичні підходи до оцінки соціально-економічної ефективності та наслідків управлінських рішень, що приймаються.

вміти :

- обґрунтовувати управлінські рішення щодо формування ресурсного потенціалу підприємства та його ефективного використання;
- укладати та аналізувати різноманітні економіко-математичні моделі, оцінювати за допомогою відповідних критеріїв їх адекватність;
- формувати об'єктивну оцінку динаміки важливіших показників фінансового становища підприємств виробничої і невиробничої сфери;
- застосовувати творчий критичний погляд на діючий фінансово-економічний механізм та розробляти відповідні заходи щодо пожвавлення ділової активності, поліпшення та стабілізації фінансового становища підприємства.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Сутність, види та інформаційне забезпечення фінансового аналізу

Роль фінансового аналізу в системі управління господарсько-фінансовою діяльністю підприємства. Поняття і мета фінансового аналізу. Зміст та основні задачі фінансового аналізу. Предмет і об'єкт фінансового аналізу. Функції та механізм фінансового аналізу. Ознаки видів фінансового аналізу. Основна мета зовнішнього фінансового аналізу, призначення внутрішнього фінансового аналізу у сфері зовнішньоекономічної діяльності. Завдання фінансового аналізу, виходячи з напрямків діяльності підприємства.

Тема 2. Методологія фінансового аналізу та його інформаційне забезпечення..

Сутність методу фінансового аналізу та його методики. Класифікація методів фінансового аналізу, які використовуються у сфері економічної діяльності підприємства. Характеристика способів та прийомів фінансового аналізу : вертикальний аналіз, горизонтальний аналіз, трендовий аналіз, аналіз відносних показників (фінансових коефіцієнтів), порівняльний фінансовий аналіз, факторний аналіз тощо.

Фінансова звітність - основне джерело інформації для проведення фінансового аналізу діяльності суб'єктів господарювання. Класифікація користувачів фінансової звітності (суб'єктів фінансового аналізу).

Мета складання фінансової звітності; її призначення; склад; якісні характеристики;

принципи складання.

Загальна характеристика форм фінансової звітності та їх підготовка до аналізу. Призначення балансу та його структура. Актив балансу: визначення, оцінка та класифікація активів. Визначення, оцінка та класифікація зобов'язань. Загальна характеристика звіту про фінансові результати. Призначення та структура звіту про рух грошових коштів. Порядок складання звіту про власний капітал.

Статистична звітність та дані внутрішньогосподарського (управлінського) бухгалтерського обліку. Дані первинної облікової документації. Експертні оцінки.

Тема 3. Аналіз фінансово-майнового потенціалу підприємства.

Склад майна підприємства і джерел його утворення. Сутнісна характеристика окремих видів активів і капіталу підприємства.

Основна мета і задачі аналізу фінансового стану підприємства. Баланс як основне джерело аналізу фінансово-майнового потенціалу підприємства.

Аналіз «валюти» балансу. Оцінка якісних зрушень у фінансово-майновому стані підприємства. Горизонтальний та вертикальний аналіз бухгалтерського балансу. Аналітичні показники, які використовуються при цьому дослідженні.

Методика аналізу складу і структури активів і капіталу підприємства. Порівняльний аналітичний баланс: призначення, методика складання. Групування статей активу і пасиву балансу. Зміст і характеристика кожної групи. Система аналітичних показників, що застосовується у даному виді дослідження.

Аналіз динаміки загального обсягу, складу та структури оборотних активів за їх видами: матеріальні оборотні активи, дебіторська заборгованість та фінансові активи.

Оцінка рівня забезпеченості підприємства відповідними запасами товарно-матеріальних цінностей. Аналіз динаміки загальної суми та основних видів запасів, їх структури та ефективності використання. Оптимізація розміру поточних запасів товарно-матеріальних цінностей.

Оцінка рівня та складу дебіторської заборгованості. Аналіз дебіторської заборгованості за розрахунками з покупцями у розрізі товарного та споживчого кредиту. Оцінка динаміки рівня та середнього періоду інкасації дебіторської заборгованості. Аналіз складу дебіторської заборгованості підприємства за окремими «віковими групами». Аналіз складу простроченої дебіторської заборгованості. Оцінка ефекту, отриманого від інвестування коштів у дебіторську заборгованість.

Оцінка суми та рівня середнього залишку грошових активів з позиції забезпечення платоспроможності підприємства. Визначення ступеню участі грошових активів в оборотному капіталі. Характеристика ролі грошових активів в загальній тривалості операційного циклу підприємства. Оцінка рівня абсолютної платоспроможності підприємства за окремими місяцями. Визначення рівня відволікання вільного залишку грошових активів у короткотермінові фінансові вкладення. Оптимізація середнього залишку грошових коштів підприємства.

Шляхи підвищення раціонального використання оборотних активів

2. Аналіз джерел формування капіталу.

Поняття та склад джерел формування капіталу підприємства. Аналіз складу та структури власного капіталу. Аналіз складу власних джерел фінансування активів підприємства. Дивідендна політика підприємства і оцінка її впливу на фінансове становище підприємства.

Аналіз складу та структури залученого капіталу. Оцінка ефективності використання окремих елементів залученого капіталу. Аналіз кредитів банку. Аналіз динаміки кредиторської заборгованості за постачальниками, періодом часу, «віком». Зіставлення дебіторської і

кредиторської заборгованостей. Оцінка впливу цього співвідношення на фінансове становище підприємства.

Оцінка «якості» розміщення власного і залученого капіталу. Система аналітичних показників для аналізу і їх характеристика. Шляхи поліпшення якості розміщення власних і залучених коштів.

Лeverидж і його роль у фінансовому аналізі. Принципи дії механізму лeverиджу. Сутність ефекту лeverиджу. Мета оцінки виробничо-фінансового лeverиджу. Послідовність аналізу фінансового стану підприємства за допомогою механізму лeverиджу. Фінансова і статистична звітність підприємства як джерело аналізу.

Обґрунтування виробничої потужності підприємства з урахуванням співвідношення “витрати, обсяг реалізації і прибуток”. Методи визначення беззбиткового обсягу виробництва (реалізації), який забезпечує повне відшкодування постійних витрат підприємства; обсягу продажу, що гарантує отримання певної суми прибутку і запасу фінансової стійкості підприємства. Оцінка ефекту виробничого лeverиджу.

Обґрунтування структури капіталу підприємства з урахуванням та без урахування податкової економії, з урахуванням та без урахування інфляції. Фактори зміни ефекту фінансового лeverиджу і доходності власного капіталу. Методика їх розрахунку.

Оцінка ефекту сукупного (виробничо-фінансового) лeverиджу.

Тема 5. Аналіз грошових потоків підприємства

Концепція грошового потоку як самостійного об’єкта фінансового аналізу. Класифікація грошових потоків за масштабами обслуговування господарського процесу, видами діяльності, напрямками руху грошових коштів, стабільністю часових інтервалів формування, рівнем достатності обсягу та ін. Основна мета і задачі аналізу динаміки грошових надходжень і видатків. Звіт про рух грошових коштів як основне джерело аналізу грошових потоків підприємства. Використання в аналізі окремих елементів фінансової звітності.

Основні принципи і методи аналізу грошових потоків. Забезпечення повного і вірогідного обліку грошових потоків підприємства і формування необхідної звітності. Методи підготовки звітності про рух грошових коштів. Їх гідність і недоліки з точки зору подальшого використання інформації в аналізі. Аналітичні показники, які застосовуються під час аналізу грошових коштів.

Основна мета аналізу грошових потоків. Аналіз динаміки формування позитивного грошового потоку підприємства у розрізі окремих джерел. Дослідження співвідношення залучення грошових коштів за рахунок внутрішніх і зовнішніх джерел, вияв ступеню залежності розвитку підприємства від зовнішніх джерел фінансування. Аналіз динаміки формування негативного грошового потоку, а також структури цього потоку за напрямками видатків грошових коштів. Оцінка збалансованості та синхронізації формування позитивного і негативного грошових потоків. Оцінка ефективності грошових потоків. Напрямки оптимізації руху грошових коштів.

Тема 6. Аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства

Сутність понять «ліквідність балансу», «ліквідність підприємства» та «платоспроможність підприємства». Мета і основні задачі аналізу платоспроможності підприємства і ліквідності його активів. Основні способи, які застосовують під час оцінки платоспроможності та ліквідності. Бухгалтерський баланс як основне джерело інформації для аналізу ліквідності і платоспроможності.

Основна мета та сутність аналізу ліквідності балансу. Класифікація активів за ступенем ліквідності, а пасивів за ступенем терміновості погашення зобов’язань. Методика складання балансу ліквідності та його дослідження.

Основна мета і сутність оцінки платоспроможності підприємства. Система абсолютних та відносних показників для оцінки здібності підприємства виконувати зобов’язання за

розрахунками. Оцінка відносних показників ліквідності та платоспроможності. Розрахунок та характеристика цих показників, методика їх аналізу.

Система експрес-діагностики і фундаментальної діагностики кризового фінансового стану підприємств. Показники, що використовуються для визнання підприємства неплатоспроможним (методика розрахунку та економічна інтерпретація). Характеристика ступеня неплатоспроможності підприємства. Зовнішні та внутрішні фактори, вплив яких призводить до кризового фінансового стану (банкрутства). Методичні підходи до визначення незадовільної структури балансу у прибуткових підприємств (розрахунок коефіцієнтів Бівера, Альтмана та ін.). Масштаби кризового фінансового стану й можливі шляхи виходу з нього (поліпшення структури балансу підприємства і його платоспроможності). Внутрішні механізми фінансової стабілізації. Етапи і механізми (оперативний, тактичний, стратегічний) фінансової стабілізації підприємства. Форми санації підприємства й їх ефективність.

Тема 7. Аналіз фінансової стійкості підприємства.

Поняття фінансової сталості: загальна, внутрішня, зовнішня. Значення та основні задачі, джерела інформації для її аналізу. Система показників оцінки фінансової стабільності підприємства. Критерії і умови визнання підприємства фінансово незалежним.

Фінансова стійкість за критерієм стабільності джерел покриття запасів. Методика визначення абсолютних показників, що характеризують фінансову сталість підприємства: суми власних обігових коштів та інших джерел формування запасів суб'єкту господарювання; надлишку (нестачі) джерел формування запасів для їх покриття. Фактори зміни суми власних оборотних коштів. Класифікація типів фінансової сталості та методика визначення її типу на підприємстві відповідно до критеріїв стабільності джерел покриття запасів.

Загальна оцінка фінансової структури капіталу підприємства. Класифікація відносних показників, що характеризують фінансову сталість підприємства. Їх розрахунок, економічне трактування та нормативне значення. Методика визначення та аналізу зрушень коефіцієнтів фінансової стійкості.

Тема 7. Аналіз ефективності господарської діяльності підприємства

Сутність ділової активності та рентабельності, як категорій ефективності та інтенсивності використання активів і капіталу підприємства. Основна мета і задачі аналізу ефективності господарської діяльності підприємства. Послідовність аналізу та джерела інформації.

Напрямки і послідовність аналізу ділової активності. Показники, які використовуються задля оцінки рівня ділової активності підприємства. Взаємозв'язок факторів, джерел та кінцевих результатів ефективності господарської діяльності підприємства. Фактори, які обумовлюють зниження рівня ділової активності підприємства.

Аналіз ефективності використання оборотних активів і капіталу підприємства. Показники обіговості та їх характеристика. Фактори, які впливають на зміну показників обіговості оборотних активів і капіталу. Методи кількісної оцінки причин зміни показників обіговості активів і капіталу. Шляхи поліпшення ефективності використання активів і капіталу підприємства.

Напрямки і послідовність аналізу рентабельності підприємства з точки зору раціональності використання активів і капіталу. Показники, які використовуються задля оцінки рентабельності підприємства. Взаємозв'язок показників ділової активності і рентабельності (модель Дюпона). Фактори, які обумовлюють зміну рівня рентабельності активів (капіталу), та кількісна оцінка сили їх впливу.

Тема 8. Аналіз кредитоспроможності підприємства

Сутнісна характеристика кредитоспроможності. Основна мета і задачі аналізу

кредитоспроможності залежно від потреб користувачів результатів аналізу. Облікова, звітна та поза облікова інформація, яка використовується при аналізі кредитоспроможності.

Оцінка репутації кредитора. Аналіз розміру і складу його майна, стану економічної і ринкової кон'юнктури.

Послідовність аналізу кредитоспроможності. Методи і система показників для оцінки кредитоспроможності. Дослідження складу та динаміки боргів підприємства, мотивів звертання за кредитом. Фактори, які обумовлюють високий рівень кредитоспроможності і шляхи їх впровадження в практичну діяльність підприємства.

Тема 9. Аналіз фінансових результатів і рентабельності підприємства

Поняття фінансових результатів. Сутнісна характеристика доходів і витрат у розрізі видів діяльності. Порядок формування фінансового результату в підприємствах торгівлі. Абсолютні та відносні показники, які характеризують прибуток(збиток) підприємства.

Основна мета і задачі аналізу фінансових результатів і рентабельності підприємства. Звіт про фінансові результати, як основне джерело аналізу. Форми бухгалтерської та статистичної звітності, що використовуються для аналізу показників прибутку і рентабельності.

Порівнянність даних як основна умова оцінки ступеня виконання плану та динаміки показників фінансових результатів (за сумою та рівнем). Послідовність проведення аналізу.

Мета факторного аналізу показників прибутку (збитку). Об'єктивні і суб'єктивні фактори, що впливають на зміну суми валового прибутку (збитку), прибутку (збитку) від основної, операційної, звичайної діяльності. Традиційна і нетрадиційна методики факторного аналізу показників прибутку (збитку) від основної, операційної, звичайної діяльності.

Поняття рентабельності. Критерії визначення підприємства прибутковим і рентабельним. Показники, які характеризують рентабельність - їх розрахунок та характеристика.

Мета, завдання, інформаційна база та послідовність оцінки рентабельності підприємства.

Об'єктивні і суб'єктивні фактори, що впливають на зміну рентабельності підприємства.

Вітчизняна і зарубіжна методика факторного аналізу показників рентабельності. Застосування прийому подовжньої участі при дослідженні зміни показників рентабельності.

Шляхи і напрямки підвищення рентабельності підприємства.

Тема 10. Аналіз ринкової активності й інвестиційної привабливості підприємства

Основна мета і задачі аналізу інвестиційної привабливості підприємства. Інформаційна база аналізу. Мета й послідовність аналізу положення підприємства на ринку цінних паперів. Показники, які використовуються задля оцінки ринкового потенціалу цінних паперів підприємства. Взаємозв'язок факторів, джерел, кінцевих результатів господарської діяльності та ринкового потенціалу цінних паперів підприємства. Фактори, які обумовлюють зміну положення підприємства на ринку цінних паперів. Шляхи підвищення показників ринкового потенціалу підприємства. Методи оцінки інвестиційної привабливості підприємств і галузей господарювання

Мета і задачі аналізу інвестиційної діяльності підприємства. Форми реального інвестування і особливості їх аналізу. Види інвестиційних проектів і вимоги до їх розробки. Принципи і методи оцінки реальних інвестиційних проектів. Порівняльний аналіз проектів різної тривалості. Аналіз інвестиційних проектів в умовах інфляції і ризику. Оптимізація розподілу інвестицій за декількома проектами. Форми фінансових інвестицій і особливості їх аналізу. Фактори, які визначають інвестиційні якості фінансових інструментів. Принципи та методи оцінки ефективності окремих фінансових інструментів інвестування. Аналіз формування портфелю фінансових інвестицій. Оцінка ефективності фінансових інвестицій в умовах інфляції.

Тема 11. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства

Основна мета і задачі комплексного аналізу фінансового стану підприємства. Фінансова звітність як джерело інформації для комплексного аналізу фінансового положення підприємства.

Завдання і вимоги до рейтингового оцінювання. Методика інтегральної оцінки фінансового стану підприємства. Характеристика основних груп показників інтегральної оцінки фінансового стану суб'єктів господарювання. Визначення узагальнюючого показника фінансового стану підприємств. Визначення рейтингу підприємств за критерієм «суми місць». Методика оцінки підприємств як позичальників. Критерії поділу підприємств-позичальників за класами.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1. Сутність, види та інформаційне забезпечення фінансового аналізу	10	4	-			6	11	1				10
2.Методологія фінансового аналізу та його інформаційне забезпечення.	14	2	4			8	15	1				14
СР№1	2		2									
3.Аналіз фінансово-майнового потенціалу підприємства	20	6	4			10	20	2				18
4. Аналіз джерел формування капіталу	10	2	2			6	12					12
СР№2	2		2									
5.Аналіз грошових потоків	16	4	4			8	16					16
6.Аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства	14	2	4			8	14	1				13
7.Аналіз фінансової стійкості підприємства	10	2	2			6	10	1				9
8.Аналіз кредитоспроможності підприємства	10	2	2			6	10					10
КР№3	2		2									
9.Аналіз фінансових результатів та рентабельності	10	2	2			6	10					10

підприємства												
10.Аналіз ринкової активності та інвестиційної привабливості підприємства	8	2	-			6	8					8
11. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства	10	4	2			4	12					12
Індивідуальна контрольна робота, передбачена навчальним планом	12					12	12					12
Разом	150	32	32			86	150	6				144

3. Теми занять з практики

Назва теми курсу	Обсяг, годин	Зміст практичного заняття
2.Методологія фінансового аналізу та його інформаційне забезпечення.	4	Закріплення теоретичних знань щодо сутності методів фінансового аналізу та його методики. Набуття навичок із застосування методів і прийомів фінансового аналізу : вертикального аналізу, горизонтального аналізу, трендового аналізу, аналізу відносних показників (фінансових коефіцієнтів), порівняльного та факторного аналізу тощо. Вирішення задач за темою № 2.
КР№1	2	
3.Аналіз фінансово-майнового потенціалу підприємства	4	З'ясування значення, задач та джерел інформації для загальної оцінки фінансового становища підприємства. Закріплення теоретичних знань з питань попередньої оцінки наявності та руху майна підприємства та джерел його утворення. Оволодіння методами загальної оцінки фінансово-майнового потенціалу підприємства. Визначення підходів до групування статей активу і пасиву балансу. Зміст і характеристика кожної групи. Побудова порівняльного аналітичного балансу. Набуття практичних навичок з якісної характеристики фінансово-майнового потенціалу підприємства, аналізу складу та структури майна підприємства і джерел його утворення. Закріплення теоретичних знань щодо методики аналізу оборотних активів та формування і розміщення капіталу підприємства. Оволодіння навичками аналізу динаміки загального обсягу, складу та структури основних видів запасів, дебіторської заборгованості та фінансових активів. Визначення рівня відволікання або додаткового залучення коштів в окремі види обігових активів. Розв'язання завдань з теми 3.

4.Аналіз джерел формування капіталу	2	<p>Набуття навичок аналізу наявності, руху та ефективності використання власного і залученого капіталу підприємства. Саме аналізу складу та структури різних видів капіталу.</p> <p>З'ясування впливу співвідношення між дебіторською і кредиторською заборгованостями на фінансове становище підприємства.</p> <p>З'ясування значення, задач, джерел інформаційного забезпечення та послідовності оцінки фінансово-господарської діяльності підприємства за допомогою механізму виробничо-фінансового левериджу.</p> <p>Оволодіння методами визначення беззбиткового обсягу виробництва (реалізації), який забезпечує повне відшкодування постійних витрат підприємства; обсягу продажу, що гарантує отримання певної суми прибутку і запасу фінансової стійкості підприємства. Оцінка ефекту виробничого левериджу.</p> <p>Обґрунтування структури капіталу підприємства з урахуванням та без урахування податкової економії, з урахуванням та без урахування інфляції. Фактори зміни ефекту фінансового левериджу і доходності власного капіталу. Методика їх розрахунку. Оцінка ефекту сукупного (виробничо-фінансового) левериджу.</p> <p>Розв'язання завдань за темою №4</p>
КР№2	2	
5.Аналіз грошових потоків підприємства	4	<p>Визначення основних задач та джерел інформації для аналізу грошових потоків підприємства.</p> <p>З'ясування методологічних засад динаміки складу і структури грошових потоків підприємства; співвідношення залучення грошових коштів за рахунок внутрішніх і зовнішніх джерел; вияву ступеня залежності розвитку підприємства від зовнішніх джерел фінансування.</p> <p>Набуття навичок аналізу збалансованості грошового потоку за напрямками видатків і надходжень грошових коштів, оцінки ефективності грошових потоків. Визначення напрямків оптимізації грошових коштів.</p> <p>Розв'язання завдань за темою №5</p>
6.Аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства	4	<p>Визначення значення, задач, джерел інформації та послідовності аналізу ліквідності та платоспроможності підприємства.</p> <p>Набуття практичних навичок формування балансу ліквідності та системи показників, що надають характеристику ліквідності та платоспроможності підприємства. Оцінка здібності підприємства виконувати зобов'язання за розрахунками на підставі балансу ліквідності і відносних показників платоспроможності.</p> <p>З'ясування значення, задач, джерел інформаційного забезпечення та послідовності аналізу фінансового стану неплатоспроможних підприємств. Визначення підстав для визнання підприємства неплатоспроможним.</p> <p>Опанування методами аналізу кризового фінансового стану підприємств. Розрахунок критеріїв та визначення незадовільної структури балансу у прибуткових підприємств (розрахунок коефіцієнтів Бівера, Альтмана та ін.).</p> <p>Набуття навичок розрахунку показників експрес-діагностики і фундаментальної діагностики кризового фінансового стану</p>

		<p>підприємств. Зовнішні та внутрішні фактори, вплив яких призводить до кризового фінансового стану (банкрутства).</p> <p>Оволодіння інструментарієм (оперативний, тактичний, стратегічний) фінансової стабілізації підприємств при загрозі банкрутства.</p> <p>Розв'язання завдань за темою №6</p>
7.Аналіз фінансової стійкості підприємства	2	<p>Розкриття суті фінансової сталості. Визначення значення, задач та джерел інформації аналізу фінансової стійкості.</p> <p>Набуття практичних навичок розрахунку показників, що надають найбільш повну характеристику фінансовій сталості підприємства. Проведення оцінки фінансової сталості на підставі абсолютних і відносних показників; визначення типу фінансової ситуації, що має місце на підприємстві.</p> <p>Засвоєння методики визначення та аналізу зрушень коефіцієнтів фінансової стійкості.</p> <p>Розв'язання завдань за темою №7</p>
8. Аналіз кредитоспроможності підприємства	2	<p>З'ясування поняття, задач та джерел інформації для аналізу кредитоспроможності підприємства.</p> <p>Визначення послідовності аналізу, методів і системи показників, які використовуються під час дослідження кредитоспроможності підприємства.</p> <p>Набуття практичних навичок дослідження складу та динаміки боргів підприємства, мотивів звертання за кредитом, факторів, які обумовлюють високий рівень кредитоспроможності і шляхів їх впровадження в практичну діяльність підприємства.</p> <p>Розв'язання завдань за темою 8.</p>
KP№3	2	
9.Аналіз фінансових результатів і рентабельності підприємства	2	<p>З'ясування значення, основної мети, завдань та джерел інформації для аналізу прибутку і рентабельності підприємства.</p> <p>Закріплення теоретичних знань щодо видів прибутку, порядку його формування згідно національних стандартів бухгалтерського обліку.</p> <p>Обговорення методики аналізу валового прибутку (збитку), прибутку від реалізації та загального прибутку, й надбання практичних навичок щодо її застосування. Набуття практичних навичок здійснювати факторний аналіз прибутку від реалізації за традиційною та нетрадиційною методикою, а також кількісно оцінювати вплив факторів, що впливають на зміну загального прибутку.</p>
11.Комплексна оцінка фінансового становища підприємства	2	<p>Розкриття суті та значення комплексного фінансового аналізу та рейтингового оцінювання фінансового стану підприємства.</p> <p>Набуття практичних навичок визначення узагальнюючого показника фінансового стану суб'єкту господарювання (різними методами).</p> <p>Розв'язання завдань за темою 11.</p>

Формами поточного контролю на практичних заняттях є: перевірка домашнього завдання, усне опитування та розв'язання задач.

5. Завдання для самостійної роботи

Найменування тем	Обсяг,	Форми самостійної роботи
------------------	--------	--------------------------

курсу	годин	
1. Сутність, види та інформаційне забезпечення фінансового аналізу	6	<p>Ознайомлення із Законами України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність”, “Про банкрутство”, “Про підприємства”, “Про підприємництво”.</p> <p>Опрацювання лекційного матеріалу за питаннями:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Що собою уявляє фінансовий аналіз? 2. Значення фінансового аналізу у сфері економічної діяльності. 3. Суб’єкти фінансового аналізу і основні користувачі фінансової звітності. 4. Зміст і види фінансового аналізу. <p>Опрацювання питань для самоконтролю, підготовка рефератів, самостійне розв’язання завдань.</p>
2. Методологія фінансового аналізу та його інформаційне забезпечення	8	<p>Опрацювання лекційного матеріалу за питаннями:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Методика фінансового аналізу, її головна ціль та задачі. 2. Основні методи фінансового аналізу, їх характеристика. 3. Інформаційне забезпечення фінансового аналізу. <p>Опрацювання питань для самоконтролю, розв’язання тестів та практичних завдань на застосування методів вертикального, горизонтального коефіцієнтного порівняльного та факторного аналізу.</p>
3. Аналіз фінансово-майнового потенціалу підприємства.	10	<p>Ознайомлення із положенням про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, які підлягають приватизації [15].</p> <p>Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять, письмового опитування та тестування.</p> <p>Самостійне вивчення питань щодо визначення і оцінки активів і капіталу підприємства, їх складу та доцільності розміщення коштів в активи підприємства.</p> <p>Опрацювання питань щодо розподілу витрат на постійні і змінні та обґрунтування на цій основі обсягів бажаного прибутку і доходу від реалізації; вибору оптимальної структури капіталу підприємства за критеріями рентабельності власного капіталу, прибутку на акцію та вартістю капіталу підприємства.</p> <p>Розв’язання практичних завдань за темою.</p>
4. Аналіз джерел формування капіталу	6	<p>Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять, письмового опитування та тестування.</p> <p>Опрацювання питань: склад джерел формування капіталу підприємства; методика аналізу складу та структури власного капіталу; аналіз складу власних джерел фінансування активів підприємства.; аналіз складу та структури залученого капіталу.</p> <p>Самостійне вивчення питань щодо оцінки ефективності управління структурою капіталу на основі фінансового левериджу; аналізу впливу структури активів і пасивів на рентабельність власного капіталу (модель DuPont).</p> <p>Розв’язання завдань за темою №4.</p>

5.Аналіз грошових потоків	8	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, усного опитування та тестування, опрацювання питань для самоконтролю. Розв'язання завдань за темою №5.
6.Аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства	8	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, усного опитування та тестування, опрацювання питань для самоконтролю. Самостійне вивчення діючих підходів до визначення ліквідності і платоспроможності підприємств у зарубіжній та вітчизняній практиці фінансового аналізу. Ознайомлення із методичними рекомендаціями з виявлення ознак неплатоспроможності підприємств і при знаків дій приховання банкрутства, фіктивного банкрутства або доведення до банкрутства [13]. Самостійне вивчення питань щодо існуючих методів оцінки схильності до банкрутства та незадовільної структури балансу, що впливає на показники платоспроможності підприємства. Розв'язання завдань за темою.
7.Аналіз фінансової стійкості підприємства	6	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття та усного опитування. Вивчення основних підходів до трактовки категорії “фінансова стійкість” та закордонних методів її оцінки. Розв'язання завдань за темою №7.
8. Аналіз кредитоспроможності підприємства	6	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, усного опитування та тестування. Самостійне опрацювання питань для самоконтролю: <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутнісна характеристика кредитоспроможності. 2. Методи вимірювання кредитоспроможності. 3. Обґрунтування заходів щодо поліпшення кредитного стану підприємства. Підготовка до розв'язання задач в аудиторії.
9.Аналіз фінансових результатів і рентабельності підприємства	6	Ознайомлення із П(С)БО 3 “Звіт про фінансові результати””[6], [14]. Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять та письмового опитування. Самостійне вивчення питань формування та кількісної оцінки зміни показників прибутку і рентабельності підприємства залежно від потреб користувачів результатів аналізу, опрацювання питань для самоконтролю, розв'язання завдань за темою №9.
10.Аналіз ринкової активності та інвестиційної привабливості підприємства	6	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до опитування та тестування. Самостійне вивчення питань щодо регулювання та стимулювання інвестиційної і ринкової активності підприємства, методів оцінки їх ефективності. Зокрема, з'ясування значення, задач та джерел інформації для аналізу ринкової активності і інвестиційної привабливості підприємства. Опанування методикою аналізу положення підприємства на ринку цінних паперів. Оволодіння навичками розрахунку показників, які використовуються задля оцінки

		<p>ринкового потенціалу цінних паперів підприємства. З'ясування факторів, які обумовлюють зміну положення підприємства на ринку цінних паперів.</p> <p>Опанування методичних засад аналізу інвестиційної діяльності. Визначення основних методів оцінки ефективності інвестицій і інвестиційної привабливості підприємств і галузей господарювання.</p> <p>Набуття практичних навичок оцінки ефективності реальних і фінансових інвестицій у дійсних умовах та в умовах інфляції і ризику. Визначення факторів, які визначають інвестиційні якості цінних паперів підприємства.</p> <p>Розв'язання завдань за темою №10.</p>
11. Комплексна оцінка фінансового становища підприємства	4	<p>Ознайомлення із Методикою інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій [12].</p> <p>Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, усного опитування та тестування.</p> <p>Самостійне вивчення питань щодо існуючих методів комплексної оцінки господарської діяльності підприємства (модель Дюпона, метод Дельфі, SWOT-аналіз та ін.)</p> <p>Підготовка до розв'язання задач в аудиторії.</p> <p>Розв'язання завдань за темою №11</p>
12. Індивідуальна контрольна робота, передбачена навчальним планом	12	<p>За даними фінансової звітності підприємства здійснити аналіз фінансового стану та грошових потоків, зробити висновки та рекомендації щодо покращення показників підприємства, що аналізується</p>

Методами контролю самостійної роботи є:

- 1) Опитування на семінарському занятті, обговорення питань для самоконтролю, заслуховування рефератів (для теми №1);
- 2) Усне та письмове опитування на практичних заняттях, обговорення питань для самоконтролю, перевірка правильності розв'язання задач (для тем №№2-11)

6. Індивідуальні завдання

Не передбачені навчальним планом.

7. Методи навчання

Методи навчання, спрямовані на досягнення освітніх цілей:

- *лекції* (лектором викладається основний зміст програмного навчального матеріалу. Студент повинен конспектувати той матеріал, на якому головну увагу акцентує лектор);
- *практичні заняття* (реалізуються кількома навчальними завданнями: засвоєння теоретичного матеріалу лекційного курсу; практичні роботи; перевірка виконання самостійних завдань);
- *самостійна робота* (виконується студентами в час після прослуховування лекції, перед практичними заняттями чи проміжного контролю - вдома, у бібліотеках, комп'ютерних класах тощо). Самостійна робота є основним способом засвоєння студентом навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять, без участі викладача. Методичне забезпечення самостійної роботи студентів: списки рекомендованих джерел і літератури, питання для самоконтролю, тести, пакети контрольних завдань, електронні версії лекцій тощо.

8. Методи контролю

Оцінювання знань, умінь та навичок студентів включає ті види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни «Фінансовий аналіз» передбачають лекційні, практичні заняття, виконання аудиторних практичних та контрольних робіт, а також індивідуальної контрольної роботи, що передбачена навчальним планом.

Перевірка та оцінювання знань студентів проводиться в наступних формах:

- оцінювання роботи і знань студентів під час практичних занять;
- складання проміжного контролю знань за результатами аудиторних контрольних робіт;
- оцінювання виконання та захист комплексної контрольної роботи, передбаченої навчальним планом;
- складання іспиту.

Мета комплексної контрольної роботи полягає в закріпленні та поглибленні теоретичних знань, набутих студентом у процесі вивчення курсу, виробленні умінь самостійно працювати з навчальною, спеціальною літературою і статистичними матеріалами, бухгалтерською і статистичною звітністю підприємств, робити узагальнення і висновки.

В контрольній роботі студент повинен всебічно і глибоко розкрити зміст обраної теми, показати добрі знання літературних джерел і нормативних актів.

Комплексна контрольна робота складається з двох частин: теоретичної і розрахункової. Остання робиться за матеріалами конкретного підприємства, на якому студент проходив практику (для студентів денного відділення), або працює (для заочної форми навчання).

Темати контрольних робіт

1. Роль фінансового аналізу в системі управління діяльністю підприємств
2. Інформаційне забезпечення фінансового аналізу діяльності підприємств
3. Метод і методика фінансового аналізу діяльності підприємств
4. Методи фінансового аналізу діяльності підприємств
5. Застосування методу фінансових коефіцієнтів в аналізі
6. Порівняльний аналіз у сфері господарської діяльності підприємств
7. Використання факторного аналізу для цілей управління діяльністю підприємств
8. Методика аналізу прибутку і рентабельності діяльності підприємств
9. Порядок формування показників прибутку та інформаційне забезпечення їх аналізу
10. Аналіз валового прибутку (збитку)
11. Факторний аналіз валового прибутку (збитку) Аналіз середнього рівня валового прибутку
12. Аналіз прибутку (збитку) від реалізації
13. Факторний аналіз прибутку (збитку) від реалізації
14. Аналіз загального фінансового результату до оподаткування
15. Факторний аналіз загального прибутку (збитку) до оподаткування
16. Методика аналізу формування і розподілу чистого прибутку (збитку)
17. Аналіз формування чистого прибутку (збитку)
18. Аналіз розподілу чистого прибутку (збитку)
19. Значення, завдання та джерела інформації для аналізу фінансового стану.
20. Баланс як основне інформаційне джерело для аналізу фінансового становища підприємства
21. Методика аналізу фінансової стійкості підприємства
22. Аналіз майнового стану підприємства
23. Якісна оцінка майнового стану підприємства
24. Аналіз складу та структури майна підприємства
25. Аналіз складу та структури джерел майна підприємства
26. Аналіз складу та структури власного капіталу підприємства
27. Аналіз оборотних коштів підприємства

28. Аналіз платоспроможності і ліквідності підприємства
29. Методика аналізу балансу ліквідності
30. Аналіз фінансового стану за допомогою методу фінансових коефіцієнтів
31. Методика аналізу грошових потоків підприємства
32. Аналіз руху інвалютних грошових коштів
33. Методика аналізу ефективності господарської діяльності
34. Аналіз рівня ділової активності підприємства
35. Аналіз рентабельності активів і капіталу підприємства
36. Методика аналізу наявності і руху грошових коштів підприємства
37. Методика аналізу кредитоспроможності підприємства
38. Методика аналізу інвестиційної привабливості підприємств
39. Аналіз ринкового потенціалу цінних паперів підприємства
40. Методика аналізу прибутку підприємства з урахуванням механізму виробничого левериджу
41. Методика аналізу рентабельності власного капіталу з урахуванням механізму фінансового левериджу
42. Аналіз дії виробничо-фінансового левериджу на зміну фінансового становища підприємства
43. Методика комплексної оцінки фінансового становища підприємства за системою Дюпон
44. Методика комплексної оцінки фінансового становища підприємства за допомогою метода Дельфі
45. Прогнозування балансового плану підприємства та його оцінка
46. Прогнозування прибутку підприємства на підставі розробки плану доходів і витрат та оцінка показників планового звіту про фінансові результати підприємства
47. Прогнозування обсягів грошових надходжень і витрат у розрізі видів діяльності і по підприємству в цілому
48. Методика визнання підприємства неплатоспроможним
49. Діагностика банкрутства підприємства за допомогою коефіцієнта Бівера, Альтмана, Ліса, Тафлера. Їх характерні особливості і недоліки
50. Прогнозний аналіз фінансових ризиків підприємства
51. Методика оцінки фінансових ризиків підприємства

Узагальнена схема нарахування балів (денна /заочна форма навчання)

Поточне тестування та самостійна робота				РКР	Підсумковий контроль (іспит) балів	Загальна сума балів
Т1 –Т2		Т3-Т5	Т6-Т11			
С	КР№1	КР№2	КР№3			
2	15	18	15			
17		18	15	10	40	100

де Т1, Т2 ... – теми розділів відповідно до робочої програми курсу;

С- семінарське заняття;

КР№1 (КР№2,КР№3)- поточна (аудиторна) контрольна робота за відповідними темами курсу;

РКР- розрахункова контрольна робота, що передбачена навчальним планом;

Для допуску до складання підсумкового контролю (заліку) здобувач вищої освіти повинен набрати не менше 10 балів з навчальної дисципліни під час поточного контролю, який включає виконання поточних (аудиторних) контрольних робіт, виступів на семінарах та

розрахункової індивідуальної контрольної роботи, передбаченої навчальним планом.

Приклад для підсумкового семестрового контролю при проведенні семестрового екзамену

<i>Додаток 19</i>
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Факультет <u>економічний</u>
Спеціальність <u>Облік і оподаткування</u>
Спеціалізація _____
Семестр <u>5</u>
Форма навчання <u>денна</u>
Рівень вищої освіти (освітньо-кваліфікаційний рівень): <u>бакалавр</u>
Навчальна дисципліна: <u>Фінансовий аналіз</u>
ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ (ЗАВДАННЯ) № 1 *
1. Дайте коротку відповідь на питання:
1.1. ....
1.2. ....
1.3. ....
1.4. ....
2. Тести:
2.1. ....
2.2. ....
...
2.22. ....
3. Задача
Затверджено на засіданні кафедри _____
протокол № _____ від “ _____ ” _____ 20 _____ р.
Завідувач кафедри _____ (Нестеренко О.О.)
Екзаменатор _____ (Глушач Ю.С.)
* Кількість балів за кожне з питань відповіді: 1- 8; 2- 22; 3- 10

Рис. 1. Зразок екзаменаційного завдання

9. Критерії оцінювання навчальних досягнень

Органічною складовою навчального процесу є контроль рівня знань студентів. Оцінювання знань, умінь та навичок студентів з дисципліни враховує види занять, передбачених навчальним планом, який охоплює лекційні, семінарські та практичні заняття, а також самостійну роботу.

Під час вивчення дисципліни “Фінансовий аналіз” застосовується поточний і підсумковий контроль знань. Ці види контролю тісно взаємопов’язані та організовуються так, щоб стимулювати ефективну самостійну роботу і забезпечити об’єктивне оцінювання рівня їх знань.

Поточний контроль передбачає:

- а) оцінювання знань студентів під час їх усних та письмових опитувань на семінарських та практичних заняттях;
- б) оцінювання знань з використанням поточних тематичних тестів;
- в) перевірки виконання домашніх завдань.

Підсумковий контроль:

- а) проведення підсумкової письмової контрольної роботи з дисципліни;
- б) проведення письмового іспиту з усього курсу.

Оцінювання знань студентів під час семінарських та практичних занять проводиться за п’ятибальною шкалою за наступними критеріями:

- 1) розуміння, ступінь засвоєння теоретичних питань, що розглядаються;
- 2) обізнаність з основною (обов’язковою) і додатковою літературою, а також із сучасною вітчизняною та зарубіжною літературою з питань, що розглядаються;

- 3) логіка, структура, стиль викладання матеріалу при виступі в аудиторії, вміння захищати свою позицію та здійснювати узагальнення інформації, отриманої з відповідей інших студентів.
- 4) уміння застосовувати теоретичний матеріал курсу при розв'язанні ситуаційних задач, винесених на розгляд в аудиторії;
- 5) уміння формулювати висновки за результатами проведених розрахунків та обґрунтовувати управлінські рішення щодо покращення господарської діяльності підприємства.

Оцінка “відмінно” може бути отримана студентом за відповідну його участь в аудиторних заняттях усім п'ятьом зазначеним критеріям. Відсутність тієї або іншої складової знижує оцінку на відповідну кількість балів.

При проведенні **поточного тематичного тестування** визначається рівень знань студентів з теоретичних питань курсу та навичок їх застосування під час розв'язання практичних ситуацій. Мінімальна кількість правильних відповідей студента на тестове завдання з теми курсу, що дозволяє оцінити результати тестування позитивно, має бути більше за 50% від загальної кількості запитань. Втім, частка розв'язання теоретичних і практичних тестів повинна бути однаковою.

Недостатньою для отримання позитивної оцінки є ситуація, коли питома вага правильних відповідей на практичні тестові завдання складає менше 25% від загальної кількості тестових запитань.

Виконання домашніх завдань є невід'ємною частиною засвоєння курсу. Оцінювання виконання домашніх завдань здійснюється за двобальною шкалою – “зараховано” і “незараховано”. Особлива увага при цьому приділяється якості, самостійності та своєчасності виконання домашніх завдань. За творчий характер і своєчасність виконаних завдань студент отримує оцінку “зараховано”, і, навпаки, за порушення встановленого графіка навчального процесу, неякісне виконання завдання, за списування – “незараховано”.

Підсумковий (семестровий) контроль з дисципліни “Фінансовий аналіз” проводиться у формі проведення підсумкової письмової контрольної роботи та усного іспиту.

Написання контрольної роботи є обов'язковим для кожного студента. Критеріями, які дозволяють оцінити виконання контрольної роботи позитивно («зараховано») є:

- достатньо повні відповіді на запитання, які показують глибоке засвоєння студентом програмного матеріалу дисципліни;
- альтернативні трактування тих чи інших економічних категорій;
- методично правильно і з належними висновками розв'язані ситуаційні завдання.

Проведення іспиту – це найважливіший метод контролю та оцінки підсумкових знань студентів з дисципліни “Фінансовий аналіз”. Умовою допуску до іспиту є виконання усіх обов'язкових завдань з дисципліни. Результати іспиту оцінюються за чотирибальною системою: “відмінно”, “добре”, “задовільно”, “незадовільно”.

Відмінному рівню відповідає виявлення всебічного системного і глибокого знання програмного матеріалу; чітке володіння понятійним апаратом, методами, методиками та інструментами, передбаченими програмою дисципліни; уміння використовувати їх для розв'язання як типових, так і нетипових практичних ситуацій; уміння економічно обґрунтовувати результати проведених розрахунків і використовувати їх для розробки оптимальних управлінських рішень у тому чи іншому напрямку.

Оцінка “добре” ставиться, якщо студент повністю засвоїв навчальний матеріал, викладає матеріал у логічній послідовності, робить певні узагальнення і висновки, але допускається незначних помилок у формулюванні термінів, категорій. Щодо практичних завдань, студент, який заслуговує на оцінку “добре”, повинен продемонструвати уміння застосовувати методи фінансового аналізу на типових практичних ситуаціях у сфері господарської діяльності, а також робити висновки. Складні нетипові практичні завдання йому можуть бути не під силу.

Оцінка “задовільно” ставиться у випадках, коли студент засвоїв в основному матеріал лекційного курсу, дає неповну відповідь на поставлене теоретичне запитання, допустився грубих помилок при розв’язанні практичних ситуаційних завдань.

Оцінка “незадовільно” ставиться студенту, який не засвоїв навчальний матеріал, дає неправильні відповіді на поставлені теоретичні запитання і не може розв’язувати практичні завдання.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається як загальна оцінка, яка враховує оцінки з кожного виду контролю (оцінки проміжного контролю за роботу протягом семестру та оцінка за результатами підсумкового екзамєну).

У відповідності до набраних студентом балів оцінка знання матеріалу проводиться за чотирирівневою системою згідно з Методикою переведення показників успішності знань студентів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90-100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	

10. Рекомендована література

Основна література

1. Костирко Р.О. Фінансовий аналіз: Навч. посібник. – Х.: Фактор, 2007.- 784 с.
2. Магопець, О. А. Фінансовий аналіз : навч. посіб. / О. А. Магопець, Н. С. Шалімова, О. М. Черновол ; М-во освіти і науки України, Центральноукраїн. нац. техн. ун-т. – [2-ге вид., випр. та доп.]. – Кропивницький : ЦНТУ, 2022. – 230 с.
3. Фінансовий аналіз. Навчальний посібник / М. Р. Лучко, С. М. Жукевич, А. І. Фаріон – Тернопіль: ТНЕУ, – 2016 – 304 с.
4. Фінансовий аналіз: навчальний посібник / І. П. Отенко, Г. Ф. Азаренков, Г. А. Іващенко. – Х.: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – 156 с.
5. Фінансовий аналіз [текст] навчальний посібник. / За заг. ред. Школьник І. О. [І. О. Школьник, І. М. Боярко, О. В. Дейнека та ін.] – К.: «Центр учбової літератури», 2016. – 368 с.

Додаткова література

Нормативна література

6. Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємств та ознак дій з приховання банкрутства, фіктивного банкрутства або доведення до банкрутства: Наказ Міністерства економіки України від 19.01.2006 р. №14 // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://me.gov.ua/Documents/Detail?id=111503bd-ca7f-4dee-b07c-c66c2aa28e03&title=MetodichniRekomendatsiiSchodoViiavlenniaOznakNeplatospromozhnos>
7. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку [Ел. ресурс]. – Режим доступу: <<http://buhgalter911.com/Res/PSBO/PSBO.aspx>>.

8. Податковий Кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI (Редакція станом на 07.11.2022 // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 08.11.2022).
9. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV (Редакція станом на 14.11.2022) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення: 15.05.2024).
10. Про акціонерні товариства. Закон України від 17.09.2008 № 514-VI (Редакція станом 01.06.2014) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL : https://zakononline.com.ua/documents/show/284982_555347 (дата звернення 08.05.2024)
11. Про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Інструкція від 30.11.1999 №291 (Редакція станом на 29.10.2019) // База даних "Законодавство України" / Міністерство Фінансів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99> (дата звернення 10.05.2024).
12. Про затвердження Положення про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації: Наказ Міністерства фінансів України та Фонду державного майна України від 26.01.2001р. №49/121 (Редакція станом на 19.02.2013) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0121-01#Text>

Літературні джерела

13. Гайбура Ю.А. Фінансовий аналіз: навч. посіб. / Ю.А. Гайбура. – Кам'янець-Подільський: ПДАТУ, 2021. – 176 с.
14. Польова Т. В. Фінансова звітність як елемент системи управління підприємством. Ефективна економіка. Харків, 2019. № 4. С.153-158.
15. Приймак С.В. Фінансовий аналіз. Практикум : [навчальний посібник]. – Львів, 2021. – 264 с.
16. Приймак С. В., Костишина М. Т., Долбнєва Д. В. Фінансова звітність підприємств: навч.-метод. Посібник. Львів: Ліга-Прес, 2016. 268 с.
17. Економічний аналіз: Навч. посібник. За ред. Волкової Н.А./ Н.А. Волкова, Р.М. Волчек, О.М. Гайдаєнко та ін. – Одеса: ОНЕУ, ротапринт. – 2015. – 310с
18. Економічний аналіз : навчальний посібник для здобувачів вищої освіти/ Н. Ю. Рекова, Є. О. Підгора, В. В.Ровенська, О. В. Латишева, Т. П. Гітіс, І. Ю. Єрфорт, І. І. Смирнова, С. В. Касьянюк. – Краматорськ : ДДМА, 2021. – 200 с
19. Фінансовий облік : підруч. / Я. Д. Крупка, З. В. Задорожний, Н. В. Гудзь та ін. ; за ред. Крупки Я. Д. Тернопіль : ТНЕУ, 2017. 451 с.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. <http://www.rada.kiev.ua>
2. <http://www.zakon.gov.ua>
3. <http://www.ukrstat.gov.ua>
4. <http://system-audit.com.ua/audit/zakon-ukrainy-o-bukhgalterskom-uchete-i-finansov-0>

12. Особливості навчання за денною формою в умовах дії обставин непоборної сили.

В умовах дії форс-мажорних обмежень освітній процес в університеті здійснюється відповідно до наказів/ розпоряджень ректора/ проректора або за змішаною формою навчання або повністю дистанційно в синхронному режимі на платформі Google Meet, режим доступу: <https://meet.google.com/gvu-dpqn-nyn?authuser=0>